Crowe | Accountancy & Advies

Accountantsverslag

Gemeente Reusel-De Mierden

17 juni 2024

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Reusel-De Mierden
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 11
5540 AA Reusel

Eindhoven, 17 juni 2024

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2023**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Reusel-De Mierden.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. Vanaf 2023 is het college voor het eerst verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij hebben deze verantwoording betrokken in onze controle, maar geven zelf geen expliciet oordeel meer over de rechtmatigheid.

In het kader van onze opdracht hebben wij in december 2023 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

Aansluitend zijn wij in april 2024 gestart met de jaareindecontrole die wij onlangs hebben afgerond. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2023. Wij hebben dit verslag in concept besproken met de ambtelijke organisatie. Tevens wordt dit verslag toegelicht aan de leden van de auditcommissie op 19 juni 2024.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente Reusel-De Mierden voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

H.A.C.M. Vissers RA MSc
Extern accountant

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting 4

2. Ons oordeel 7

3. Bevindingen jaarrekening 2023

    1. Rechtmatigheid 10
    2. Grondexploitaties 12
    3. Voorzieningen groot onderhoud 13
    4. Sociaal domein 15
    5. Overige bevindingen 16

4. Overige aspecten 18

5. Bijlages

    1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa 20

Totaal aantal pagina's: *23*

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

1. Samenvatting - oordeel

Ons oordeel

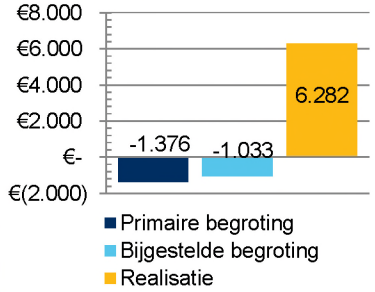
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2023 geeft een **getrouw beeld** van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva per 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	**Geen bevindingen**	**Wel bevindingen**	**Anders**	**Toelichting**
Rechtmatigheids-verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een **getrouw beeld** geeft van de financiële rechtmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtmatigheid en de met de raad gemaakte afspraken. Door het college zijn de financiële onrechtmatigheden gemeld en is, binnen de daarvoor gestelde grenzen, rechtmatig gehandeld.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording, zoals opgenomen in de jaarrekening, **voldoet aan de daaraan te stellen eisen.**
SiSa-bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023. Op grond hiervan melden wij dat **geen fouten en/of onzekerheden** zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

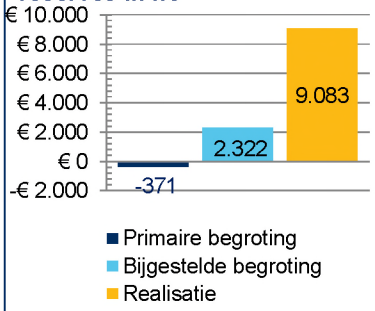
1. Samenvatting - financiële analyse

Financiële analyse 2023

Resultaat vóór mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

De **primaire begroting** startte met een negatief saldo van baten en lasten zowel voor als na mutatie reserves. De begroting is gedurende het jaar positief bijgesteld naar € 2,3 mln na mutatie reserves, onder andere vanwege de budgetoverheveling uit 2022. Het gerealiseerde **resultaat vóór mutatie reserves** (saldo baten en lasten) bedraagt € 6,3 mln positief.

Het **gerealiseerde resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 9,1 mln positief. Dit is € 6,8 mln hoger dan opgenomen in de bijgestelde begroting. De belangrijkste mutaties van het resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting betreffen:

- Positief resultaat opvang Oekraïne (inclusief vrijval overheveling 2022) + € 2.900.000 (programma 6)
- Hogere winstuitkering KBP + € 2.500.000 (programma 3)
- Hogere algemene uitkering (decembercirculaire) + € 741.000 (programma 0)
- Onderbesteding budgetten Ruimtelijke Ordening + € 653.000 (programma 8)
- Hogere lasten sociaal domein -/- € 1.832.000 (programma 6)

In de resultaat analyse valt ons het volgende op:

- er is sprake van een aantal grote incidentele voordelen (bijvoorbeeld winstuitkering KBP). Anderzijds is er sprake van fors hogere lasten binnen het sociaal domein die waarschijnlijk een structureel karakter hebben.
- een aantal voor- en nadelen (bijvoorbeeld voordeel Oekraïne gelden en nadeel sociaal domein) waren reeds eerder in het jaar bekend, maar hebben niet geleid tot een begrotingswijziging.
- een deel van het financiële voordeel (onderbesteding budgetten RO) betekent dat uw gemeente vertraging heeft opgelopen in de uitvoering. Mede gezien de krapte op de arbeidsmarkt adviseren wij om het ambitieniveau en de mate waarin projecten kunnen worden gerealiseerd goed op elkaar af te stemmen.

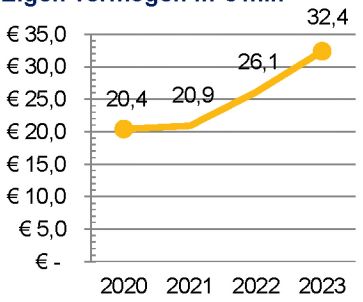
Met de **structurele resultaten en afwijkingen** houdt de gemeente rekening in de (meerjaren-)begroting. De primaire begroting voor 2024 is structureel sluitend. Voor de jaren daarna worden tekorten verwacht. Hierin is – voor zover bekend – rekening gehouden met de ontwikkelingen in de algemene uitkering.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

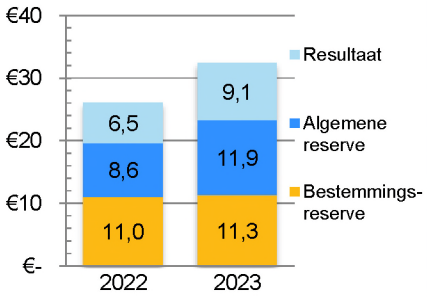
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2023

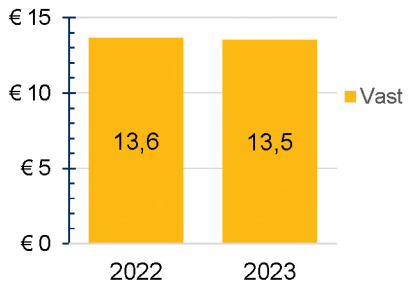
Eigen vermogen in € mln

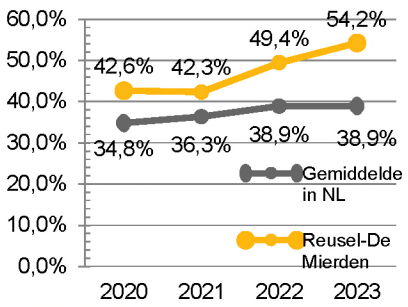
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe en bedraagt € 32,4 mln eind 2023. Het eigen vermogen bestaat voor € 11,3 mln uit bestemmingsreserves en voor € 11,9 mln uit algemene reserves (voor resultaatbestemming 2023).

De **solvabiliteit** van de gemeente neemt toe en bedraagt 54,1% eind 2023. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde en is verder toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. In 2023 is een nieuwe lening aangetrokken van € 5 mln voor de financiering van MFA de Kei. De totale vaste schulden bedragen eind 2023 € 13,5 mln (2022: € 13,6 mln). Eind 2023 is nog € 4,0 mln liquiditeit beschikbaar (2022 € 5,8 mln).

De **weerstandscapaciteit** van de gemeente bedraagt circa € 13,1 mln onder andere bestaande uit de vrij besteedbare algemene reserves. Op basis van de analyse opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen is dit voldoende om de risico's van € 3,7 mln op te kunnen vangen. Naast de genoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen, zitten naar ons idee de grootste financiële risico's in de toekomstig uit te voeren projecten (De Kei en Centrumplan Reusel) als gevolg van de stijgende (bouw)kosten en stijgende rentekosten. Wij adviseren de risico's te monitoren in relatie tot de te verwachte tekorten of weerstandscapaciteit.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

<table>
<tr><th>Onderwerp</th><th>Toelichting</th></tr>
<tr><td>Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie</td><td>Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2023 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties gebaseerd op het controleprotocol en wettelijke voorschriften. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.
<table>
<tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr>
<tr><td>Fouten</td><td>1% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 45.600.000</td><td>€ 456.000</td></tr>
<tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 45.600.000</td><td>€ 1.368.000</td></tr>
<tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 50.000</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Controleverschillen</td><td>In de jaarrekening 2023 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.
<table>
<tr><th>Omschrijving</th><th>Omvang fout</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwijzing</th></tr>
<tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 183.000</td><td>3.4</td></tr>
<tr><td>Te hoge terugbetalingsverplichting SZW*</td><td>€ 60.000</td><td>Positief</td><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€ 60.000</td><td></td><td>€ 183.000</td><td></td></tr>
</table>
* De terugbetalingsverplichting aan SZW inzake BBZ en TOZO gelden is te hoog verantwoord in de jaarrekening. Om praktische reden en gezien de omvang van het bedrag is besloten dit niet meer te corrigeren.</td></tr>
</table>

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, **verenigbaar is met de jaarrekening**. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en **schattingen en veronderstellingen** maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.2); • De waardering van voorzieningen, in het bijzonder groot onderhoud (zie bevinding 3.3.); • De financiële verwerking van uitkomsten van lopende juridische procedures; • De waardering van de personele voorzieningen; • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij **geen significante tekortkomingen** in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele belangrijke aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen. Deze bevindingen hebben met name betrekking op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de invulling van de verbijzonderde interne controle functie en het personeelsproces. De gemeente Reusel-De Mierden is inherent aan de omvang afhankelijk van een relatief beperkte bezetting op de financiële- en control functie. Daarnaast zijn er afgelopen maanden een aantal medewerkers vertrokken en wordt er nog een vertrek verwacht. Vanwege bovenstaande maken wij ons zorgen over het toekomstig jaarrekeningtraject.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen (exclusief programmakosten) aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: - GR Participatiebedrijf KempenPlus: bijdrage € 4,2 mln - GR Samenwerking Kempengemeenten: bijdrage € 3,4 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2023 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. Wij wijzen u verder op het volgende zaken: • Ten aanzien van uw deelname aan de GR Kempisch bedrijvenpark (KBP) merken wij op dat de exploitatie (en daarmee de GR) in 2024 zal worden afgerond. Als gevolg hiervan heeft uw gemeente een voorlopige slotuitkering van € 2,5 mln in overeenstemming met het bestuursbesluit in april 2024 verwerkt in de jaarrekening van 2023. In 2024 zal de definitieve uitkering volgen. • De GRSK houdt geen eigen weerstandvermogen aan. Dit betekent dat zij bij uw gemeente een aanspraak zal doen bij voor toekomstige risico's en verliezen. Het resultaat over 2023 was overigens positief voor uw gemeente en dit is verwerkt binnen uw jaarrekening • KempenPlus heeft in april 2024 besloten om het positieve resultaat over boekjaar 2023 aan de gemeente uit te keren. In 2024 zal de gemeente nog een bedrag van € 367.000 ontvangen welke nog niet is verwerkt in de jaarrekening. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingswijze.
SiSa-bijlage	De **SiSa-bijlage** en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De tabel in de bijlage 1 voor 'fouten en onzekerheden' kunt u gebruiken voor het aanleveren van gegevens aan het CBS.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid	
Algemeen	Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college expliciet verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de algehele kaders (bijvoorbeeld de kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door de raad (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 1% (zijnde € 456.000) voor de rechtmatigheidsverantwoording zelf en een rapporteringsgrens van € 50.000 voor afwijkingen die in de paragraaf bedrijfsvoering gemeld dienen te worden.
Onze rol	Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat afwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de opzet en uitkomsten van de interne controles geïnspecteerd en de ingenomen standpunten van het college getoetst. Het college heeft uiteindelijk een totaalbedrag van € 369.000 als onrechtmatig aangemerkt. Dit valt ruim binnen de tolerantiegrens, waardoor rechtmatig is gehandeld binnen de afspraken.
Onze verklaring	Ons inziens zijn bovenstaande afwijkingen tot stand gekomen binnen de spelregels en zijn ze op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. De bijbehorende toelichtingen (vooral de paragraaf bedrijfsvoering en begrotingsrechtmatigheid) geven het gewenste inzicht. Dit hebben wij meegewogen in het afgeven van het goedkeurend oordeel bij de jaarrekening.

Criteria	Bedrag	Valt binnen tolerantie?
Voorwaardencriterium	€ 125.000	Ja, zie tevens toelichting.
Begrotingscriterium	€ 144.000	Ja, zie tevens toelichting.
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	Ja
Totaal rechtmatigheidsoordeel	**€ 269.000**	**Ja**

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

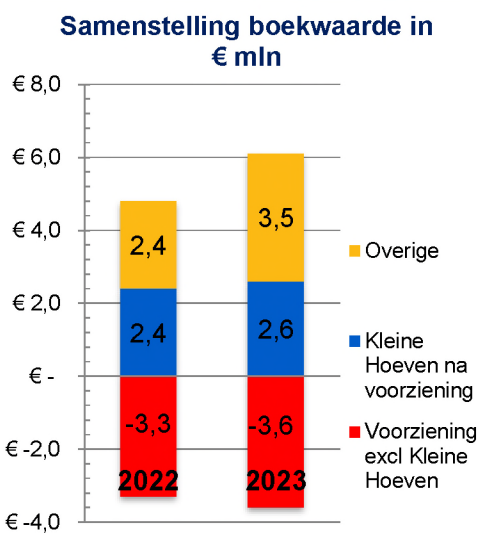
3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid	
	Bevinding
Voorwaarden criterium	Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Uit de inkoopanalyse volgt een onrechtmatigheid ter grootte van € 125.000 die toeziet op directievoering en toezicht bij projecten. Dit loopt nog door in 2024. Wij hebben geadviseerd om in 2024 deze dienst opnieuw aan te besteden.
Begrotings-criterium	De gemeenteraad autoriseert de begroting op het niveau van het programma. Voor 2023 is bij de toetsing op het begrotingscriterium uitgegaan van de financiële verordening en de aanvullende afspraken gemaakt 16 april 2024. Hierin zijn de kaders gesteld, waarin onder andere is bepaald welke onrechtmatigheden acceptabel zijn en dat acceptabele afwijkingen niet meetellen in het rechtmatigheidsoordeel. Ondanks dat dit niet geheel in lijn is met de uitgangspunten van de Kadernota rechtmatigheid, doet dit wel recht aan de eigen gemaakte afspraken met de raad. Wij adviseren deze afspraken in de toekomst te evalueren. De onrechtmatigheden (overschrijdingen van de lasten en investeringskredieten) bedragen € 229.000. Hiervan is, op basis van de afspraken, € 85.000 als acceptabel. Dit ziet vooral toe op hogere onderhoudskosten sportaccommodaties velden waar tegenover een hogere baten staan. Er resteert een niet acceptabele afwijking van € 144.000, vooral vanwege een overschrijding op de lasten groenvoorziening en een tweetal kredieten. Ook hier geldt dat dit bedrag niet opgenomen is in de (bijgestelde) begroting, maar dit wel eerder voorzienbaar was.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B

3.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties	
Grond exploitaties	Bevinding

De **waarde** van de gronden in exploitatie exclusief voorziening is in 2023 toegenomen van € 18,5 mln naar € 19,9 mln. De **voorziening** voor verwachte verliezen op grondexploitaties is toegenomen van € 17,0 mln naar € 17,4 mln en ziet toe op de projecten Kleine Hoeven (€ 13,8 mln), Hart van Reusel (€ 3,1 mln) en De Leeuwerik (€ 0,5 mln). De grootste mutaties in 2023 betreffen:

- Kosten + € 1.404.000 (met name t Kantje en Hart van Reusel)
- Overige verkopen -/- € 459.000 (met name t Kantje)
- Tussentijdse winstneming + € 394.000 (met name t Kantje)
- Dotatie voorziening -/- € 421.000 (met name Hart van Reusel)

Het algemene beeld is dat het risicoprofiel voor uw grondbedrijf laag is. Voor Hart van Reusel is dit risico hoog. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk waardoor er gestart kan worden met de bouw. De nog te maken kosten bedragen € 3,6 mln en de nog te realiseren opbrengsten € 2,6 mln. De looptijd van het project is tot 2028. Op dit moment is het ons inziens nodig om een nieuwe kostencalculatie op te stellen met name voor bouw- en woonrijp maken. De gemeente heeft hiervoor een risico ingeschat van € 214.000.

Wij hebben de doorrekeningen en de (tussentijdse)winstnemingen van de grondexploitaties uitvoerig gecontroleerd en stemmen in met de gehanteerde uitgangspunten en waardering.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente Reusel-De Mierden heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen etc.) egalisatie-voorzieningen gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2023 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Storting	Stand 31-12-2023 (plan)	Stand 31-12-2023 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen*	2018-2027	€ 598.000	€ 255.000	€ 858.000	€ 603.000
Onderhoud gebouwen*	2019-2033	€ 498.000	€ 957.000	€ 1.650.000	€ 693.000
Voorziening riolering**		€ 0		€ 233.000	

* Ten opzichte van het oorspronkelijke plan zit er meer in de voorziening wegen en gebouwen. Ten aanzien van wegen is gedurende 2023 de achterstand deels ingelopen.

**De voorziening riolering dient ter egalisatie van de tarieven en is daarmee geen ‘zuivere’ onderhoudsvoorziening.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.3 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

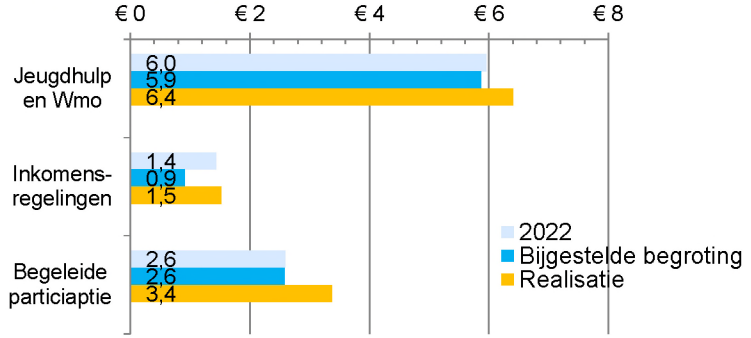
Voorzieningen groot onderhoud	
	Bevinding
Wegen	De huidige plannen voor onderhoud aan **wegen** dateren uit 2018. Het beheerplan is al een aantal jaar niet geactualiseerd waardoor er geen goed inzicht is op de toekomstige uitgaven rondom wegen. In dat geval is het niet mogelijk om de volledigheid van de voorziening en de structurele dotatie goed in te schatten. Wij hebben geadviseerd om het plan te actualiseren en daarbij rekening te houden met: • Het huidige prijspeil. Op dit moment wordt er nog gerekend met het prijspeil van 5 jaar geleden. • De nog niet uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden op te nemen in de planning voor komende jaren en dit jaarlijks te evalueren. • Het beheerplan af te stemmen op de beschikbare ambtelijke capaciteit en hierin prioritering aan te brengen Wij benadrukken de noodzaak om beter beeld te krijgen op deze uitgaven en de impact op uw financiën. Dit is ook een noodzakelijk randvoorwaarde voor het vormen van een voorziening.
Gebouwen	Ook bij onderhoud gebouwen adviseren wij om het plan in 2024 te actualiseren gezien de hoge inflatie en het uitgestelde onderhoud naar de toekomst. Daarnaast is dit noodzakelijk om aan de randvoorwaarde voor het vormen van een voorziening te voldoen.
Riolering	Het VRGP 2017-2021 is afgelopen. In 2023 heeft de raad ingestemd met Visie Water en Riolering 2024-2028. Hierin zijn de investeringen en exploitatielasten opgenomen. De voorziening voor de riolering op basis van tariefegalisatie bedraagt ultimo 2023 € 233.000. Dat wil zeggen dat de gemeente hiermee beperkt tegenvallers kan opvangen.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

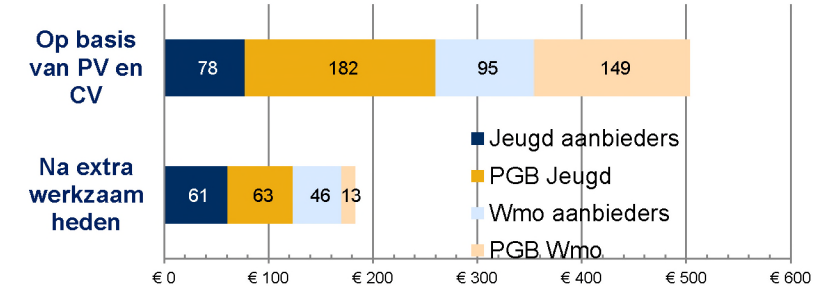
3.4 Sociaal domein

Financiële analyse 2023

Lasten sociaal domein in € mln

Onzekerheid zorglevering in €k

PV = productieverantwoording en CV = controleverklaring

De totale lasten voor Jeugdhulp en Wmo zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar maar dit is niet begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door Jeugdhulp (€ 341.000) doordat het aantal cliënten en de behandelduur zijn toegenomen. Daarnaast is er sprake van een intensievere vorm van zorg. Wij adviseren deze budgetten in samenspraak met de GRSK strakker te monitoren en tussentijds wijzigingen te verwerken in de (bijgestelde) begroting.

Voor de volledigheid van de verantwoording van de lasten in de jaarrekening is de gemeente Reusel-De Mierden afhankelijk van de GRSK. De GRSK heeft hiertoe een afstemming gemaakt tussen de opgeleverde productieverantwoordingen door zorgaanbieders en de eigen zorgadministratie. Om vast te stellen dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd, voert de GRSK tevens aanvullende werkzaamheden uit zoals cliëntonderzoeken. De onzekerheid op totaalniveau is hierdoor teruggebracht naar € 183.000. Wij stemmen hiermee in en hebben dit bedrag aangemerkt als resterende onzekerheid in de controle.

De lasten voor de inkomensregelingen liggen in lijn met voorgaand jaar maar zijn hoger dan voorgaand jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door de energietoeslag en hiertegenover staat een hogere algemene uitkering. De lasten voor begeleide participatie zijn hoger dan voorgaand jaar en begroot. Dit wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan KempenPlus. Beide overschrijdingen waren eerder bekend maar hebben niet geleid tot een begrotingswijziging.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Verlofsaldi	Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken, bijvoorbeeld richting pensioendatum. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening. Gemeente Reusel-De Mierden heeft voor 2023 een voorziening spaarverlof aangelegd voor € 171.000. Deze bestaat uit spaarverlof van € 47.000 voor het aantal extra gespaarde uren en tegen een gemiddeld uurtarief van € 40. Er is daarnaast een voorziening gevormd voor stuwmeren van € 124.000. Dit zijn verlofsaldi bestaande uit spaar-, bovenwettelijk- en gekocht verlof boven de 200 uur (op basis van fulltime dienstverband).
Opvang Oekraïne	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 0,5 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties en overige ingekochte diensten zoals huur/huisvestingskosten, en overige goederen en diensten zoals afvalinzameling etc. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkopen – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 2,1 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,6 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar. Er is reeds een voorschot ontvangen van € 2,1 mln. • In 2022 is het voordeel wat gerealiseerd is op opvang van € 1,3 mln overgeheveld naar dit jaar. Aangezien er dit jaar geen bestedingen tegenover staan zijn is deze overheveling geheel vrijgevallen.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

3.5 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
Claim Attero	Begin 2023 is duidelijk geworden dat een groot aantal Brabantse gemeenten een nabetaling moesten doen aan Attero in verband met de afvallevering over de jaren 2015 en 2016. Hiervoor is in de jaarrekening 2022 een voorziening van € 183.000 getroffen, welke door gemeente Reusel-De Mierden gebaseerd was op een afrekening in de regio op basis van tonnages. Eind 2023 is de exacte afrekeningsmethodiek binnen de regio definitief gemaakt, waarbij wordt afgerekend op tonnages. Het daarvoor gereserveerde bedrag is toereikend en heeft niet tot extra kosten geleid. Hiermee is deze kwestie afgewikkeld.
Claims omgevings-vergunning	Binnen de gemeente Reusel-De Mierden loopt een juridische procedure ten aanzien van een omgevingsvergunning. Het is een langlopende procedure waarbij er door de tegenpartij een claim is ingediend. Middels een tussenvonnis is de gemeente aansprakelijk gesteld. De procedure omtrent het schadebedrag loopt nog. De gemeente is van mening dat de claim verzekerd is en derhalve heeft de gemeente in de jaarrekening 2023 geen voorziening getroffen. Daarnaast loopt nog een andere schadeclaim vanwege onrechtmatige besluitvorming inzake een omgevingsvergunning. De omvang hiervan is nog onduidelijk waardoor het niet mogelijk is om een goede inschatting te maken om een voorziening hiervoor te vormen. De gemeente heeft deze claim toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Wij kunnen instemmen met deze verwerkingswijze.
Wethouders-pensioen	De voorziening voor het wethouderspensioen bedraagt ultimo 2023 € 1,1 mln. Voor de wethouders die nog geen pensioenuitkering ontvangen is in 2023 een nieuwe actuariële berekening opgesteld op basis waarvan de voorziening gevormd is. Hierbij zijn de voorgeschreven parameters (rente, sterftetafels etc.) gehanteerd. Voor de uitkeringsgerechtigde wethouders is geen nieuwe actuariële berekening gemaakt. Wij hebben geadviseerd de pensioenverplichting in het komende jaar op persoonsniveau te berekenen met inachtneming van de meest recente parameters. Wij verwachten op dit punt geen materiële verschillen. In het kader van de voorziening pensioenrechten wethouders merken wij op dat de financiering van deze pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP. Het af te storten bedrag van de gemeente komt mogelijkerwijs niet overeen met de huidige voorziening.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn **geen beperkingen** bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van de controleopdracht door de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het management en college in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2023 door ons **geen materiële fraudegevallen geconstateerd** en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen.
Claims en juridische procedures	Er zijn **geen andere belangrijke** (dreigende en niet gewaardeerde) **claims en/of juridische procedures** met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2023, anders dan toegelicht onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen, de paragraaf weerstandsvermogen en hiervoor genoemd in het accountantsverslag.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn **geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum** anders dan hetgeen opgenomen in de niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening **geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit** van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten […] van eigenaars, woonverenigingen en woningcoöperaties	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente 2023			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	0	n.v.t.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amatuersportverengigingen	-	0	n.v.t.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
L16B	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.

Strekking controleverklaring	
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:	Goedkeurend

© 2024 Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Smart decisions. Lasting value.